

Lunds kommun
Stadsbyggnadskontoret
Box 41
221 00 Lund

stadsbyggnadskontoret@lund.se

Yttrande över Program till detaljplan för Svenshögsvägen och Fäladstorget i Norra Fäladen, Lund. Samrådshandling 2024-06-17

Dnr: PÅ 10/2022

Sammanfattning

- Programmet saknar krismedvetande och bör omarbetas så att hänsyn tas till hoten mot klimatet och den biologiska mångfalden.
- Programmet medför betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. miljöbalken och behovet av miljöhänsyn bör belysas i en separat miljökonsekvensbeskrivning.
- Att omvandla Svenshögsvägen till en stadsgata är negativt för miljön. Förslaget till bebyggelse längs vägens båda sidor bör inte genomföras.
- Fäladstorget behöver omgestaltas och få mer liv och rörelse, men byggnaderna nära kyrkan får inte överstiga kyrkans höjd.
- Programmet innebär att vegetation och allmänt tillgängliga grönytor tas bort utan att nya tillkommer.

Klimatnödläge

Lunds Naturskyddsförening, LNF, har inte kunnat utläsa ett krismedvetande som speglar det eskalerande klimathotet. Aktuella rön visar att 1,5-gradersmålet redan är på väg att passeras. Lunds kommun fastslog för flera år sedan att klimatnödläge föreligger. Hotbilden har därefter ytterligare förvärrats. LNF anser att det är nödvändigt att utbyggnaden av bostäder och verksamheter begränsas till den omfattning som är förenlig med kommunens klimatmål och klimatbudget. Programmet bör därför omarbetas i sin helhet.

Miljöpåverkan

LNF anser att programmet medför betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver genomföras. Föreningen grundar detta på mängden utsläpp både under bygg- och driftfasen, och påverkan på luftkvalitet, vegetation och naturmiljö.

Byggnationen av bostäder, verksamheter och infrastruktur kommer i sig att medföra betydande utsläpp av växthusgaser. Baserat på Boverkets uppgifter för nybyggnation

beräknas utsläppen uppgå till mellan 40 000 - 60 000 ton CO₂ekv (beroende på teknik och material) enbart i byggnaderna. Detta under en period då utsläppen måste minska kraftigt i Lunds kommun.

De nya bostadshusen på fem till sju våningars höjd ska inrama nya innergårdar. Höga hus gör att gårdarna blir mörka under vinterhalvåret när skuggorna är långa, och tvärtom kan de bli lokala värmeöar under sommaren då solen står högt. Man får räkna med att bebyggelsen ska stå kvar i ett antal decennier, dvs till århundradets slut då medeltemperaturen säkert är högre än nu. En annan följd av höga byggnader är att det bildas luftvirvlar och kraftiga vindar lokalt. Det nya Fäladstorget som är öppet mot väster (den förhärskande vindriktningen) riskerar att bli blåsigt.

Exploateringen kommer att leda till en betydande ökning av trafiken, vilket i sin tur kommer att försämra luftkvaliteten i området. Biltrafiken är en betydande källa till luftföroreningar. Elektrifiering av fordon kommer inte att minska utsläppen av partiklar från däckslitage. Attraktiv kollektivtrafik och cykelinfrastruktur är därför avgörande för att minska biltrafiken. Programmet nämner en ambition om att främja hållbart resande, men konkreta åtgärder saknas. En ökning av trafiken riskerar att utsätta boende för luftföroreningar som ligger nära eller överstiger WHO:s riktlinjer¹, särskilt i närheten av Norra Ringen där partikelhalten redan är högre än i övriga stadsdelen.

Programmet innebär att befintliga grönområden kommer att tas i anspråk för bebyggelse och infrastruktur. Visserligen föreslås nya parker, men dessa kompenseras inte på långa vägar för den grönytta som försvinner. Särskilt oroande är att tre av fyra parallella pilalléer längs Svenshögsvägen planeras att tas ner. Dessa alléer utgör en viktig grön korridor genom stadsdelen och har ett högt biologiskt och estetiskt värde.

Det finns rapporter om fladdermöss på Sankt Hans backar, intill planområdet. Samtliga fladdermusarter i Sverige är fridlysta. Sverige har ett handlingsprogram för skydd av fladdermusfaunan, åtaganden som följer det europeiska fladdermusavtalet Eurobats. Viktiga födosöksområden för fladdermöss ska skyddas. Fladdermössens välbefinnande kräver att flera anpassningar görs, t ex vad gäller belysningens riktning och tid på dygnet. En professionell undersökning bör genomföras, och utgöra underlag i en miljökonsekvensbeskrivning.

Svenshögsvägen

Svenshögsvägen föreslås omvandlas till en stadsgata med bebyggelse på båda sidor. Det uttrycks som ökad "stadsmässighet" och framhålls som enbart positivt. Enligt vår mening är förslaget en förändring till det sämre, när träd och vegetation ersätts av enahanda husfasader längs gaturummet, och ingen ersättning sker för förlorad grönstruktur. I stället bör alléerna bevaras och vegetationen utökas och göras mer varierad. Vi vänder oss bestämt mot tanken att bostadshus ska utgöra en bullerskärm för bakomliggande byggnader. De tillåtna ljudnivåerna vid fasad mot gata är alltför höga för att skapa en god miljö, både inomhus och utomhus.

Gaturummets utformning redovisas detaljerat. Det är bra att gående och cyklister separeras med skilda banor. Det föreslås flera nya korsningspunkter i öst-västlig riktning över Svenshögsvägen, vilket kan medföra konflikter med trafik i nord-sydlig riktning. Bästa möjliga kunskap bör anlitas för att göra trafiksituationen säker. Det

¹ WHO global air quality guidelines. Particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide. WHO 2021.

finns inga vetenskapliga belägg för att upphöjda korsningspunkter med avvikande material ökar trafiksäkerheten.

Delområde norr

I yttrandet över översiktsplanen angav LNF att förtätning kan ske i staden, men med beaktande av att gröna miljöer inte minskar i omfattning. Redan hårdgjord mark kan tas i anspråk, vilket innebär att parkeringsytorna längs Parternas gränd skulle kunna undersökas för en varsam bebyggelse. Höjden bör begränsas till förslagsvis fyra våningar för att inte störa den befintliga bebyggelsen alltför mycket. Västra sidan av Svenshögsvägen bör bevaras med sin vegetation, och LNF skulle gärna se odlingslotter på gräsytorna närmast de befintliga bostadshusen i kvarteret Offerkällan. GC-vägen fungerar utmärkt, och även om det är en lång raksträcka är den tilltalande genom sin blandade vegetation och visuella avskärmning mot motortrafiken på vägen.

Delområde centrum

LNF instämmer i att Fäladstorget behöver förändras och få mer liv och rörelse. Det är välkommet att de låga enplanshusen runt torget tas bort liksom markparkeringen i norra delen. Utformningen med ett torg som öppnar sig mot Svenshögsvägen och sluter sig norrut behöver studeras noggrannare. LNF invänder mot den föreslagna höjden, upp till sex eller sju våningar för de nya byggnaderna, samtidigt som den fria markytan blir ganska liten. Sankt Hans kyrka, som är den enda byggnad i området som har en egen karaktär, nämns överhuvudtaget inte och riskerar att helt utgå ur synfältet om den omges av byggnader som är lika höga som klockstapeln. Ljudet från kyrkklockans klang riskerar att studsas mellan väggarna så att det blir besvärande, och ljudnivån i de bostäder som vetter mot kyrkan kan bli problematisk. Enligt vår mening bör husen vid kyrktorget inte överstiga kyrkobyggnadens höjd, dvs tre våningar.

Norr om kyrkan finns en dubbel rad med lindar som avses att sparas, samtidigt som man föreslår en sexvåningsbyggnad i samma läge som den nuvarande vårdcentralen. Det är inte många meter mellan träden och huset. Träden bör stå kvar, och då måste byggnaden förskjutas norrut och höjden begränsas.

Delområde söder

Vid södra delen av Svenshögsvägen närmast kvarteret Rådhusrätten är vegetationen riklig och värd att bevara. Motortrafiken på sträckan beräknas öka till uppåt 15 000 fordon/dygn, och det är inte rimligt att placera bostäder nära vägen. Bostäder ska inte användas som bullerskärm för bakomliggande bebyggelse.

Även längs norra sidan av Magistratsvägen och Skarpskyttevägen föreslås nya bostadshus. Det är inte lika mycket vegetation och grönska som tas i anspråk här jämfört med Svenshögsvägen, men LNF ser stora nackdelar med förslaget. Byggnaderna i fem till sex våningar bildar en visuell barriär från den befintliga bebyggelsen. Om de nya husens balkonger vänds åt söder utsätts de för bullret från gatan, och norrfasaden blir lite av en baksida. Om balkongerna läggs åt norr får de bättre kontakt med gårdarna, men får evig skugga.

Ett område mitt i kvarteret Rådhusrätten redovisas som "nytt parkstråk". Området består idag av välskötta gårdar intill två bostadslängor som föreslås demonteras. I ett hållbart samhälle tar man i första hand till vara på det man redan har. Genom att renovera de befintliga husen blir miljöbelastningen mindre än att bygga motsvarande antal nya lägenheter. LNF vill att husen bevaras.

På gårdarna finns vad som behövs i en park: gräsmattor, stora och små träd, sittplatser och lekplatser. Det går utmärkt att passera genom området redan nu både

till fots och med cykel. Den oro som uppstår hos de boende som måste evakueras är inte positiv för den sociala hållbarheten.

Grönstruktur och vegetation

LNF vill se en tydlig redovisning av den area grönyta (gräsmattor, buskage och träd) som tas i anspråk för bebyggelse och hårdgjorda ytor. Ett vilseledande exempel i programmet är förslaget till "ny parkyta" om 1200 kvm på Svenshögsvägens västra sida. Den ytan är redan allmänt tillgänglig och består av gräsmattor, buskar och träd, så det är inte mycket som behöver ändras. Det är inget tillskott av parkyta annat än i administrativ mening.

I programmet redovisas uppgifter om antal träd som beräknas försvinna eller flyttas, och hur många nya som ska tillkomma. Vegetation är inte bara träd; lika viktigt är häckar, buskage och fria gräsytor för lek och rörelse. Buskar och häckar är en omistlig del i stadslandskapet och nödvändiga för fåglar, igelkottar, insekter och andra djur som vi människor behöver och vill ha i vår närhet. Detta måste ses mot bakgrund av den allvarliga situationen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, där enskilda arter och hela bestånd minskar i rasande takt på grund av människors omvandling av mark- och vattenmiljöer. LNF vill att man undersöker konsekvenserna av den föreslagna exploateringen för djur och växter inom och i närheten av planområdet. Det är inte bara fridlysta arter som är värdefulla utan hela ekosystemet måste beaktas.

På många ställen i programmet nämns invånarnas känslor av otrygghet, orsakade av höga buskar och dålig belysning. Det finns en risk att det leder till röjning av växtlighet helt i onödan. Människors rädsla för mörker är naturlig, och här finns två motstående önskemål som måste lösas på bästa sätt för båda. Det finns mycket att göra för att förbättra belysningen så att människans naturliga mörkerseende inte störs av bländande felriktade armaturer. Bästa möjliga sakkunskap bör anlitas.

För Lunds Naturskyddsförening

Per Blomberg, ordförande i Lunds Naturskyddsförening

Tfn. 0702-367849, e-post per_blomberg@hotmail.com